

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 20. helmikuuta 2023
(OR. en)

6631/23

COAFR 77
COPS 90
DEVGEN 37
COHOM 53
COHAFA 20
RELEX 244
CFSP/PESC 300
CSDP/PSDC 143

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Afrikan suurten järvien aluetta koskeva uudistettu EU:n strategia: tuetaan epävakauden perimmäisten syiden muuttamista yhteisiksi mahdollisuuksiksi
– Neuvoston päätelmät (20. helmikuuta 2023)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3932. istunnossaan 20. helmikuuta 2023 hyväksymät neuvoston päätelmät Afrikan suurten järvien aluetta koskevasta uudistetusta EU:n strategiasta.

**Afrikan suurten järvien aluetta koskeva uudistettu EU:n strategia: tuetaan epävakauden
perimmäisten syiden muuttamista yhteisiksi mahdollisuuksiksi**

Neuvoston päätelmät

Johdanto

1. Afrikan suurten järvien alue on strategisesti tärkeä alue, joka on tiiviisti kytköksissä muuhun maanosaan. Alueella on dynaamisia ja selviytymiskykyisiä yhteiskuntia, ja siitä voi tulla koko maanosan kehityksen edelläkävijä.
2. Suurten järvien alueella on vahvat ja pitkäaikaiset inhimilliset, poliittiset ja taloudelliset siteet Euroopan unioniin. EU on yhdessä jäsenvaltioidensa kanssa täysin sitoutunut syventämään strategisia suhteitaan ja tasa-arvoista kumppanuuttaan Afrikan suurten järvien alueen kanssa demokratian, ihmisoikeuksien, rauhan ja turvallisuuden, oikeusvaltion, sukupuolten tasa-arvon, köyhyyden poistamisen ja kestäväen kehityksen tukemiseksi.
3. Jatkuva konfliktin, väkivallan ja jännitteiden kierre on viime vuosikymmeninä vienyt pohjaa väestön lahjakkuudelta, luovuudelta ja yritteliäisyydeltä sekä estänyt aluetta hyödyntämästä valtavaa potentiaaliaan biologisen monimuotoisuuden, trooppisten metsien, vesi- ja maatalousvarojen sekä raaka-aine-esiintymien osalta. Erityisesti aseellisen konfliktin voimistuminen Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa, poliittinen epävakaus ja jaksottaiset kahdenväliset jännitteet alueella ovat osoitus traagisista inhimillisistä seurauksista, joille ei näy loppua, jos kestävää ja kattavaa rauhaa ei saavuteta. Jatkuva epävakaus on johtanut yhteen maailman pahimmista ja pisimmistä humanitaarisista kriiseistä ja jättänyt alueen alttiiksi riskille, että siitä tulee kotimaisen ja kansainvälisen terrorismin ja rajat ylittävien rikollisverkostojen pesäke.

4. Turvattomuuden ja epävakauden perimmäiset syyt ja niitä edistävät tekijät ovat monimutkaisia, monikerroksisia ja toisiinsa liittyviä. Niihin kuuluvat huono hallinto ja korruptio, osallistavien instituutioiden puute, syvään juurtunut rankaisemattomuus ja vallan väärinkäyttö sekä väkivaltainen kilpailu maan ja muiden luonnonvarojen saatavuudesta ja hallinnasta. Lisäksi aseellisten ryhmien leviäminen, niiden välineellistäminen ulkomaisten, alueellisten ja kotimaisten toimijoiden toimesta, naapurivaltioiden alueellisen koskemattomuuden loukkaaminen, aseiden helppo saatavuus, disinformaation ruokkimat etniset jännitteet, manipuloiva viestintä ja vihapuhe, vakavat ja järjestelmälliset ihmisoikeusloukkaukset ja -rikkomukset, kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset, seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva väkivalta, kollektiiviset traumat, väestönpaine, köyhyys, nälkä ja puutteellinen ruokaturva, pitkän aikavälin pakkomuutto ja ihmisten laiton edelleen liikkuminen, ilmastomuutos ja ympäristön tilan heikkeneminen ovat kaikki edistäneet jatkuvia konflikteja.
5. Jotta näihin perimmäisiin syihin voitaisiin puuttua menestyksekkäästi, alueen maiden, ennen kaikkea Burundin, Kongon demokraattisen tasavallan, Ruandan ja Ugandan, sitoutuminen ja omistajuus ovat ratkaisevan tärkeitä tarvittavien uudistusten toteuttamiseksi tiiviissä yhteistyössä niiden naapureiden sekä alueellisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Alueellisissa toimissa olisi asetettava etusijalle maiden sitoutuminen rauhaan, alueen kaikkien maiden suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden kunnioittaminen sekä keskinäisen luottamuksen ja kumppanuuden ilmapiirin edistäminen. Alueella käynnistetyt diplomaattiset aloitteet, kuten Kongon demokraattista tasavaltaa ja sen lähialuetta koskeva rauhan, turvallisuuden ja yhteistyön puitesopimus (PSCF), sekä viimeaikaiset Luandan ja Nairobin prosessit, ovat keskeisiä pitkän aikavälin kestävän rauhan ja turvallisuuden saavuttamiseksi.

Tarve EU:n uudistetulle strategiselle toiminnalle

6. EU on aina pyrkinyt vaikuttamaan myönteisesti ja konkreettisesti Afrikan suurten järvien alueella. Se on investoinut voimakkaasti alueen rauhaan, vakauteen ja kehitykseen lukuisilla diplomaattisilla, poliittisilla, turvallisuus-, kehitys- ja humanitaarisilla toimilla. EU haluaa ottaa huomioon saadut kokemukset, jotta näitä pyrkimyksiä voidaan uudistaa ja vahvistaa.

7. Koska Suurten järvien alueen maiden turvallisuus, vakaus ja vauraus on edelleen yhtenä EU:n strategisena prioriteettina, EU:lla on tällä hetkellä kiireellinen tarve ja mahdollisuus toimia tehokkaammin alueen kanssa lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Uusi strategia perustuu alueelliseen yhdennettyyn lähestymistapaan ja se hyödyntää aiempaa EU:n Suurten järvien alueen strategiakehystä (2013), mutta on toimintapainotteisempi. Siinä keskitytään tiettyihin aloihin, joilla EU:n ja alueen edut ovat tosiasiallisesti yhtenevät ja jotka voivat tuoda lisäarvoa. Uuden strategian tavoitteena on myös saada yksityinen sektori ja kansalaisyhteiskunta paremmin mukaan toimintaan. Strategia perustuu Euroopan unionin ja Afrikan unionin huippukokouksessa helmikuussa 2022 hyväksyttyyn yhteiseen visioon vuodelle 2030. Strategia on täysin linjassa rauhan vakiinnuttamista, konfliktien ehkäisyä ja konfliktien ratkaisua Afrikan suurten järvien alueella koskevan vuoden 2020 YK:n strategian kanssa ja yhdenmukainen PSCF:n kanssa.

Pääperiaatteet

8. EU:n uudistettu strateginen sitoutuminen perustuu kunnioitukseen, tasavertaiseen kumppanuuteen, yhteisiin etuihin, paikalliseen omistajuuteen ja molemminpuoliseen vastuuseen.
9. EU puolustaa ja edistää monenvälisyyttä ja sääntöihin perustuvaa kansainvälistä järjestystä, jonka ytimessä on YK. Tämä strategia on yhdenmukainen YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman kanssa, ja se osoittaa EU:n olevan sitoutunut työskentelemään kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi täysimääräisesti.
10. EU edistää myös alueellisen koskemattomuuden, suvereniteetin, itsenäisyyden ja valtioiden tasa-arvon kunnioittamista. Demokratian, hyvän hallintotavan, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittaminen on edelleen kaikkien EU:n toimien ytimessä. EU edistää erityisesti vapaita ja oikeudenmukaisia vaaleja ja siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä sekä rankaisemattomuuden ja korruption torjuntaa. Se pyrkii myös torjumaan etnistä ja muuta ryhmään perustuvaa syrjintää, muukalaisvihaa ja suvaitsemattomuutta.

11. EU edistää edelleen sukupuolten tasa-arvoa ja sitä, että kaikki naiset ja tytöt voivat nauttia täysimääräisesti ihmisoikeuksistaan kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti, muun muassa valtavirtaistamalla sukupuolten tasa-arvon kaikkiin aluetta koskeviin sitoumuksiinsa. Se tehostaa toimiaan seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumiseksi. EU aikoo myös pitää kiinni vahvasta sitoutumisestaan lasten oikeuksien täysimääräiseen kunnioittamiseen, tehostaa toimia lapsiin kohdistuvien rikkomusten lopettamiseksi ja ehkäisemiseksi ja edistää väkivallan kierteen katkaisemista, millä edistetään lapsia aseellisissa selkkauksissa koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa sovellettavien EU:n suuntaviivojen ja YK:n turvallisuusneuvoston asiaankuuluvien päätöslauselmien mukaisesti.
12. EU edistää edelleen kansalaisyhteiskunnan, naisten, nuorten, haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden ja marginalisoituneiden yhteisöjen osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä yhteiskunnassa. EU aikoo osaltaan vahvistaa valtiorakenteita ja demokraattisia instituutioita, jotka yhdessä kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisen, kansalaisyhteiskunnan kanssa toimimisen ja yksityisen sektorin osallistumisen kanssa edistävät rauhanomaisia yhteiskuntia ja alueen vakautta.
13. EU vahvistaa edelleen yhdenmukista lähestymistapaansa konflikteihin ja kriiseihin ja lujittaa humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön ja rauhan välistä yhteyttä kolmen alan toimien jatkumon ("triple nexus") mukaisesti. Konfliktisensitiivistä toimintamallia vahvistetaan sen varmistamiseksi, että EU:n toimet eivät aiheuta haittaa ja että niitä arvioidaan säännöllisesti suhteessa mahdollisiin toissijaisiin vaikutuksiin.

EU:n tärkeimmät tavoitteet ja prioriteetit

14. EU:n yleisenä tavoitteena ja prioriteettina on auttaa lopettamaan aseelliset konfliktit ja edistää rauhaa, demokratiaa ja kestävä kehitystä Suurten järvien alueella edistämällä turvattomuuden ja epävakauden keskeisten perimmäisten syiden muuttamista yhteisiksi mahdollisuuksiksi ja alueen koko potentiaalin hyödyntämiseksi.
15. Ensinnäkin pitkän aikavälin rauhan, turvallisuuden, vakauden ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen varmistaminen Kongon demokraattisen tasavallan itäosissa ja lähialueella yhdenmukisen lähestymistavan mukaisesti on yksi EU:n keskeisistä prioriteeteista.

16. EU myös tukee aluetta Afrikan johtaman kestävän, oikeudenmukaisen ja ihmisoikeuksiin perustuvan sekä ympäristöystävällisen luonnonvarojen hallinnan mallin kehittämisessä, sillä se on alueen omaehtoisen vakauden ja kehityksen keskeinen pilari.
17. Lisäksi EU pyrkii edistämään vahvempaa alueellista yhdentymistä, myös alueiden välisessä ja sisäisessä kaupassa, mikä osaltaan parantaa paikallisyhteisöjen talouselämää. Tästä voi tulla vakauttava ja vaurautta edistävä tekijä alueella ja koko maanosassa.

Jännitteistä luottamukseen, turvallisuuteen ja vakauteen

18. Ulkomaisten ja paikallisten aseellisten ryhmien jatkuvalla läsnäololla ja toiminnalla erityisesti Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa on tuhoisa vaikutus siviiliväestöön, ja ne ovat vaikuttaneet kielteisesti alueen maiden kahdenvälisiin suhteisiin. Tähän on puututtava välittömästi.
19. Ainoastaan alueen maiden välinen uskottava ja osallistava vuoropuhelu, jota täydennetään tarvittaessa kunkin maan kansallisilla sovittelupyrkimyksillä, voi palauttaa ja vahvistaa keskinäistä luottamusta. Tämä on kestävän rauhan, turvallisuuden ja vakauden kivijalka. EU on valmis tehostamaan osallistumistaan välitystoimintaan, välitystoimintaa tukeviin toimiin ja vuoropuheluun rauhan säilyttämiseksi ja palauttamiseksi kaikissa vaiheissa ja kaikilla tasoilla, niin viranomaisten, konfliktien osapuolten, paikallisyhteisöjen, kansalaisyhteiskunnan kuin yksityisen sektorin kesken. EU on valmis toimimaan välittäjänä, jos ja kun asianomaiset osapuolet sitä pyytävät.
20. EU tuomitsee jyrkästi kaikkien Kongon demokraattisessa tasavallassa toimivien aseellisten ryhmien hyökkäykset, mukaan lukien March 23 Movement (M23) -ryhmä, Coopérative pour le développement du Congo (CODECO), Allied Democratic Forces (ADF) -ryhmä, Ruandan demokraattinen vapautusarmeija (FDLR), Résistance pour un État de droit (RED-Tabara) -ryhmä ja Mai-Mai-ryhmät, ja kehottaa niitä lopettamaan välittömästi viihollisuudet ja toteuttamaan todennettavissa olevan tulitauon, vetäytymään kaikilta valvonnassaan olevilta alueilta ja riisumaan aseet.

21. EU kehottaa painokkaasti kaikkia alueen valtioita ja kansainvälisiä toimijoita kunnioittamaan täysimääräisesti Kongon demokraattisen tasavallan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta sekä pidättymään yhteistyöstä aseistettujen ryhmien kanssa ja tuesta niille maan itäosassa ja koko alueella. Tähän sisältyy muun muassa laittoman vaikutusvallan käyttö valtion rajojen ulkopuolella, yhteistyö väkivaltaisten sijaistoimijoiden kanssa ja laittomien verkostojen käyttö luonnonvarojen laittomaan kauppaan. Tässä yhteydessä on palautettava mieliin, että näiden aseellisten ryhmien tukeminen, vieraan maan maaperällä pyytämättä toteutetut sotilaalliset toimet sekä YK:n asevientikiellon ja pakotejärjestelmien rikkominen ovat suoraan sovellettavan kansainvälisen oikeuden ja alueen maiden tekemien lukuisten sitoumusten vastaisia. Alueen valtioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet alueensa siviiliväestön suojelemiseksi sekä vihapuheen, muukalaisvihan ja väkivaltaan yllyttämisen torjumiseksi. Väkivaltaan yllyttämiseen syyllistyneet on saatava oikeuden eteen.
22. EU antaa tunnustusta YK:lle sen merkittävästä roolista alueen vakauttamisen tukemisessa. EU korostaa erityisesti Kongon demokraattisessa tasavallassa toteutettavan YK:n vakauttamisoperaation (MONUSCO) ratkaisevaa merkitystä Kongon demokraattisen tasavallan itäosan siviilien suojelemissa. EU tukee MONUSCOa sen toimeksiannon ajan ja tuomitsee jyrkästi kaiken YK:n henkilöstöön kohdistuvan väkivallan ja siihen yllyttämisen.
23. EU suhtautuu myönteisesti alueellisiin pyrkimyksiin kuten Nairobin ja Luandan prosesseihin, joita se tukee edelleen, ja panee merkille Itä-Afrikan yhteisön alueellisten joukkojen toimintavalmiuteen saattamisen. EU tukee nykyisiä alueellisia välineitä, kuten laajennettua yhteistä seurantamekanismia (EJVM), ja on valmis tukemaan muita aloitteita, kuten rauhan, turvallisuuden ja yhteistyön puitesopimuksen alueellista valvontamekanismia sekä EU:n jäsenvaltioiden ja samanmielisten kumppaneiden täydentäviä sovittelu- ja välitystoimia.

24. Kansallinen omistajuus on keskeinen osa turvallisuusalan uudistusta. EU on valmis tukemaan tätä prosessia kohdennetuilla ja säännöllisillä alakohtaisilla vuoropuheluilla. EU jatkaa tarvittaessa turvallisuusalan uudistuksen tukemista alueella, mukaan lukien kansallisten turvallisuusjoukkojen valmiuksien kehittämistoimet, mikä on ratkaisevan tärkeää alueellisen tason vakauttamistoimien onnistumiselle. EU harkitsee avun antamista koko turvallisuusosalalla, mukaan lukien sotilas-, poliisi- ja tiedusteluvirastot, ministeriöt, parlamentti, kansalaisjärjestöt sekä oikeus- ja syyttäjälaitos. Tässä yhteydessä EU tukee myös sotilaisiin ja lainvalvontaan kohdistuvaa valvontaa, tehokasta ja oikeudenmukaista oikeuslaitosta, ihmisoikeuksien suojelua ja kaikkia aloitteita, joilla edistetään rankaisemattomuuden kulttuurin lopettamista mukaan lukien siirtymäkauden oikeusjärjestelyt.
25. Aseistettujen ryhmien jäsenten aseistariisunnan, demobilisaation ja yhteiskuntaan sopeuttamisen (DDR-toiminta) onnistuminen ja ulkomaisten aseellisten ryhmien kotiuttaminen ovat saatujen kokemusten perusteella ratkaisevan tärkeitä kestävä rauhan ja luottamuksen palauttamisen kannalta alueella. EU tutkii yhdessä kansainvälisten samanmielisten kumppaneiden kanssa keinoja vahvistaa tukea tälle prosessille. EU keskittyy entisten taistelijoiden yhteisön osaksi palauttamiseen ja yhteisöjen elpymiseen kolmen alan toimien jatkumoa ("triple nexus") koskevan lähestymistavan avulla, johon kuuluvat yhteisön sisäinen vuoropuhelu ja sovinnonteko ja traumojen käsittely, ja edistää kestävä sosioekonomista kehitystä ja ilmastokestävyyttä vastaanottavissa yhteisöissä. Erityistä huomiota kiinnitetään aseellisten ryhmien toimintaan aiemmin liittyneiden naisten ja lasten tarpeisiin.
26. EU edistää tehostettua yhteistyötä maa- ja järvirajojen valvonnassa, suojelussa ja hallinnassa, myös tulli- ja turvallisuusyhteistyössä, jotka ovat keskeisiä jännitteiden lievittämiseksi ja perustan luomiseksi pitkän aikavälin kehitykselle. EU edistää tehostettua oikeudellista ja turvallisuusyhteistyötä, jonka alaan kuuluvat kyberturvallisuus, aseiden ja luonnonvarojen laittoman kaupan torjuminen, väkivaltaisten ääriliikkeiden ehkäiseminen, rahanpesun estäminen, aseellisten ryhmien rahoittaminen ja järjestäytynyt rikollisuus.

27. Suuri ja kasvava pakolaisväestö ja maan sisäisten pakolaisten suuri määrä Afrikan suurten järvien alueella ovat keskeinen haaste. EU tekee tiivistä yhteistyötä UNHCR:n ja muiden asiaankuuluvien järjestöjen kanssa ja tukee alueen maita maan sisäisten pakolaisten, turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten tarpeisiin vastaamiseksi. Naisiin, lapsiin sekä ikääntyneisiin ja vammaisiin henkilöihin kiinnitetään erityistä huomiota. Myös poliittisten ratkaisujen löytämistä pakolaisiin liittyviin kysymyksiin tuetaan, jotta aiemmista väestöliikkeistä johtuvat rajat ylittävät jännitteet ja konfliktit voidaan selvittää.
28. Naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevien YK:n toimintaohjelman ja EU:n toimintasuunnitelman mukaisesti EU kiinnittää erityistä huomiota sukupuolten tasa-arvoon ja naisten ja tyttöjen johtajuuteen etenkin rauhanrakentamisen ja rauhanturvaamisen, paremman hallinnon ja kestävän kehityksen edistämisessä. Tällä tuetaan naisten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä, heidän edustustaan sekä heidän täysimääräistä, tasa-arvoista, tehokasta ja merkityksellistä osallistumistaan heidän moninaisuuttaan kunnioittaen. Toimia tehostetaan erityisesti naisiin ja tyttöihin kohdistuvan seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, myös sodankäynnin aseena.
29. EU on edelleen sitoutunut kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteuttamiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja tässä yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. Edellä esitetty huomioon ottaen EU vahvistaa olevansa sitoutunut edistämään ja suojelemaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteutumiseen. Lisäksi EU korostaa, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuuhintaista, laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa, koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, ja terveydenhuoltopalveluja.

Laittomasta kaupasta lailliseen kaupankäyntiin ja kestäväan kehitykseen

30. Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti EU tekee yhteistyötä alueellisten toimijoiden kanssa ja pyrkii kehittämään ja panemaan täytäntöön oikeudenmukaisen, avoimen ja sääntöihin perustuvan kauppaa- ja investointiohjelman. Se on valmis osallistumaan alueiden sisäisten mekanismien kehittämiseen luonnonvarojen arvoketjujen hoitoa ja kestäväa hallinnointia varten ja edistämään aktiivisesti siirtymistä laittomasta kaupasta lailliseen kaupankäyntiin perustuvaan talouteen.
31. EU aikoo painottaa luonnonvarojen kestäväa hoitoa. Tähän sisältyvät konfliktimineraalit, kuten tina, tantaali, volframi ja kulta, sekä kriittiset raaka-aineet, kuten koboltti ja litium, jotka ovat tärkeitä kestävien paikallisten arvoketjujen kehittämisen ja maailmanlaajuisen energiasiirtymän kannalta. EU tukee edelleen kestävien paikallisten mineraalien tuotantoa, jalostusta ja kauppaa sekä paikallisten ja kansainvälisten arvoketjujen kehittämistä, myös molempia osapuolia hyödyttävien kumppanuuksien avulla, voimassa olevan EU:n lainsäädännön, kansainvälisten standardien ja alueellisten sertifiointimekanismien mukaisesti, mukaan lukien Suurten järvien alueen kansainvälisen konferenssin säännöt. Tämä auttaa vahvistamaan paikallista lisäarvoa ja maksimoimaan luonnonvarojen hyödyntämisestä paikallisväestölle koituvat edut. Erityistä huomiota kiinnitetään työntekijöiden oikeuksiin, erityisesti kaivostyöntekijöiden työoloihin.
32. EU on valmis lisäämään tukeaan alueen maille ja kaikille asiaankuuluville sidosryhmille sekä vahvistamaan yhteistyötä yhteisten ympäristöresurssien hoidossa useamman kuin yhden valtion alueella sijaitsevien metsien ja ekosysteemien sekä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelun ja hoidon, vesivarojen kestäväan hoidon, ilmastoneutraalin energiantuotannon ja -jakelun, ekomatkailun sekä kestävien ja metsäkatoa aiheuttamattomien maatalouden arvoketjujen aloilla.

33. Ilmastonmuutos ja ympäristön tilan heikkeneminen vaikuttavat jo merkittävästi alueella. Ne myös moninkertaistavat riskejä ja syventävät jo olemassa olevia haavoittuvuuksia, pahentavat konflikteja, pakkomuuttoa ja kilpailua niukoista luonnonvaroista, erityisesti maasta ja vedestä. EU tukee edelleen biologisen monimuotoisuuden, ekosysteemien ja luonnonvarojen suojelua sekä paikalliseen väestöön kohdistuvien kasvavien ilmastonmuutosvaikutusten lieventämistä ja niihin sopeutumista EU:n ilmastonmuutosta ja turvallisuutta koskevan yhdenmukaisen lähestymistavan toimintamallin mukaisesti. EU tukee myös Pariisin sopimuksen mukaisia kunnianhimoisia kansallisesti määriteltäviä panoksia. Erityistä huomiota kiinnitetään alueen metsien kriittisen roolin säilyttämiseen hiilinieluina. EU aikoo myös edelleen edistää oikeutta puhtaaseen, terveelliseen ja kestävään ympäristöön.
34. EU korostaa diplomatiassaan vihreän ja digitaalisen siirtymän tarjoamia mahdollisuuksia talouskehitykselle, erityisesti investoinneille, työpaikkojen luomiselle ja yksityissektorin ja liiketoimintaympäristön vahvistamiselle sekä inhimilliselle kehitykselle, mukaan lukien perussosiaalipalvelujen saatavuus sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen parantaminen.

Kilpailusta yhteistyöhön ja yhdentymiseen

35. Helmikuussa 2022 pidetyn EU:n ja AU:n huippukokouksen jatkotoimena EU toteuttaa yhteistyössä alueen maiden kanssa Global Gateway -investointipaketin. Sillä tuetaan laajamittaisia kestäviä investointeja Team Europe -aloitteiden ja yhteistyövälineiden avulla kansalliset prioriteetit huomioon ottaen.
36. EU on erityisesti valmis edistämään alueellista yhdentymistä ja muutosvoimaisia investointeja. EU keskittyy rajatylittävään kauppaan ja taloudelliseen yhteistyöhön ja tukee taloudellista yhdentymistä ja uusia strategisia liikennekäytäviä, jotta alueen neljä maata voidaan yhdistää paremmin toisiinsa, niiden alueellisiin naapureihin ja muuhun maailmaan. Nämä kansainväliset käytävät yhdistävät alueen Atlantin ja Intian valtameren satamiin.

37. Lisäksi EU tukee investointeja, joilla kehitetään yhteistyötä energiantuotannon ja -kaupan alalla, muun muassa eri maiden sähköverkkojen välisten yhteenliitännöiden avulla, sekä pyrkimyksiä lisätä uusiutuvan energian tarjontaa ja energiatehokkuutta.
38. EU tukee ja avustaa kauppasopimusten, kuten Itä-Afrikan yhteisön (EAC), eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC) ja Keski-Afrikan talousyhteisön (ECCAS) sekä Afrikan mantereiden vapaakauppa-alueen (AfCFTA), täytäntöönpanossa, sillä ne tarjoavat mahdollisuuden alueellisen kaupan parempaan hallintaan. EU pyrkii vahvistamaan omaa yhteistyötään kaupan ja investointien alalla alueen kanssa muun muassa alueen maille avoimina olevien talouskumppanuussopimusten avulla.
39. EU jatkaa varautumis-, ehkäisy- ja reagointivalmiuksien vahvistamista katastrofien ja pandemioiden varalta ja reagoi tehokkaammin kansanterveysuhkiin, jotka ovat koettelleet monia eri puolilla aluetta, myös investoimalla terveydenhuoltojärjestelmien vahvistamiseen ja varmistamalla perusterveydenhuollon palvelujen saatavuuden.

Kumppanit

40. EU pyrkii aktiivisesti puuttumaan alueen haasteisiin maantieteellisten samankeskisten ympyröiden lähestymistavan mukaisesti Kongon demokraattisen tasavallan, Burundin, Ruandan ja Ugandan kanssa; alueen muiden maiden, joilla on erityisiä poliittisia, diplomaattisia, turvallisuuteen liittyviä ja/tai taloudellisia etuja Suurten järvien alueella, mukaan lukien, mutta ei ainoastaan, Kongon demokraattista tasavaltaa ja sen lähialuetta koskevan rauhan, turvallisuuden ja yhteistyön puitesopimuksen allekirjoittajat; ja tärkeimmät alueelliset järjestöt ja foorumit eli AU, EAC, ECCAS, SADC, ICGLR, Suurten järvien alueen valtioiden talousyhteisö sekä itäisen ja eteläisen Afrikan yhteismarkkinat (COMESA).

41. EU jatkaa yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien, erityisesti YK:n pääsihteerin Suurten järvien alueen erityislähettilään ja MONUSCON, sekä kansainvälisten rahoituslaitosten ja muiden kansainvälisten samanmielisten kumppaneiden kanssa noudattaen yhdennettyä lähestymistapaa synergioiden edistämiseksi.
42. EU edistää konkreettista yhteistyötä julkisten laitosten ja paikallisten toimijoiden, joita ovat pienimuotoiset elinkeinonharjoittajat ja paikallisviranomaiset ja yhteisöt, välillä alueen yhteisen edun mukaisissa erityiskysymyksissä.
43. EU tukee edelleen kansalaisyhteiskunnan aktiivista ja merkityksellistä osallistumista poliittiseen ja sosioekonomiseen toimintaan. Se tukee kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden alueellista dynamiikkaa ja edistää rajatylittävää osallistumista ja vuoropuhelua.
44. EU aikoo toimia aktiivisemmin yksityisen sektorin kanssa, joka on avainasemassa virallisen talouden lisäämisessä, paikallisen lisäarvon ja ihmisarvoisten työmahdollisuuksien luomisessa sekä teollisuuden normien parantamisessa, millä varmistetaan integroituminen alueellisiin ja globaaleihin arvoketjuihin. Erityistä huomiota kiinnitetään liiketoimintaympäristön parantamiseen sekä ihmisoikeuksien ylläpitämiseen ja edistämiseen yksityisellä sektorilla.

Tuleva kehitys: välineet ja politiikat strategian toteuttamiseksi

45. Tällä Suurten järvien strategialla vahvistetaan puitteet kaikille EU:n politiikoille ja toimille alueella, mikä mahdollistaa vahvemman sitoutumisen ja tuottaa konkreettisia ja mitattavissa olevia tuloksia.

46. EU aikoo tehostaa diplomaattisia toimiaan Suurten järvien alueella ja sen kanssa ja on valmis vahvistamaan läsnäoloaan alueella, erityisesti Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa. Tehostettu koordinointi alueella sijaitsevien EU:n edustustojen välillä sekä jäsenvaltioiden edustustojen kanssa vahvistaa EU:n diplomaattista jalanjälkeä. EU jatkaa säännöllistä poliittista vuoropuhelua kunkin alueen maan kanssa. Se on myös valmis käymään alueellista poliittista vuoropuhelua niiden neljän maan kanssa, joita asia ensisijaisesti koskee, jotta tunnistettaisiin keinot yhteiselle yhteistyölle, täysin koordinoitusti muiden olemassa olevien prosessien kanssa.
47. Kasvaneen diplomaattisen osallistumisensa lisäksi EU tukee alueen maiden sekä EU:n jäsenvaltioiden ja samanmielisten kumppaneiden johtamia konfliktien välittämisen- ja ratkaisutoimia.
48. EU pyrkii alueen maiden kanssa yhteisten arvojensa pohjalta vahvistamaan vuoropuheluaan ihmisoikeuksista ja kansainvälisestä humanitaarisesta oikeudesta niiden kanssa. Se aikoo jatkossakin aktiivisesti puuttua ihmisoikeusloukkauksiin ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksiin ja puhua niistä. EU aikoo myös edistää yhteistyötä monenvälisillä ihmisoikeusfoorumeilla, myös YK:n ihmisoikeusneuvostossa.
49. Vastauksena Kongon demokraattisen tasavallan itäosan humanitaariseen ja suojelukriisiin EU jatkaa humanitaarisen avun antamista kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville ja eniten kriisistä kärsiville väestöryhmille, myös alueen lukuisille maan sisällä siirtymään joutuneille ja pakolaisille, ja pyrkii samalla edistämään kestäviä ratkaisuja näille väestöryhmille.
50. EU vahvistaa olevansa valmis ottamaan tarvittaessa käyttöön kaikki välineensä ja politiikkansa tämän strategian täytäntöönpanemiseksi, mukaan lukien naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline – Globaali Eurooppa (NDICI – Globaali Eurooppa), Euroopan kestävän kehityksen rahasto plus (EKKR+) ja Euroopan rauhanrahasto (EPF).
51. EU kannustaa ja tukee kahdenvälisiä tai useita maita kattavia muutosvoimaisia aloitteita ja -investointeja muun muassa Global Gateway -aloitteen ja alueellisten Team Europe -aloitteiden kautta.

52. EU tukee rauhaa ja turvallisuutta sekä kahdenvälisellä että alueellisella tasolla ja voi harkita lisätoimia alueen maiden turvallisuus- ja puolustusvoimien valmiuksien parantamiseksi ja tukemiseksi tätä tarkoitusta varten turvallisuusalan uudistusten yhteydessä.
53. EU seuraa edelleen tiiviisti rajoittavien toimenpiteidensä vaikutusta ja tarkastelee niitä uudelleen sekä muuttaa niitä tarvittaessa rauhan, turvallisuuden, demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen saavuttamiseksi osana ulkopoliittisia tavoitteitaan. Rajoittavat toimenpiteet ovat edelleen väline, jolla saadaan aikaan myönteinen muutos niiden henkilöiden ja yhteisöjen käyttäytymisessä, jotka ovat vastuussa aseellisten konfliktien ylläpitämisestä tai hyödyntämisestä, horjuttavat alueen maiden vakautta ja ovat vastuussa ihmisoikeusloukkauksista ja -rikkomuksista. Tässä yhteydessä niitä voidaan käyttää heikentämään sellaisten rikollisverkostojen valmiuksia, jotka salakuljettavat luonnonvaroja ja osallistuvat niiden laittomaan hyödyntämiseen ja laittomaan kauppaan sekä laittomiin rahavirtoihin.
54. EU tehostaa julkista viestintäänsä tuodakseen esiin panostaan ja toimintapolitiikkojaan, reagoidakseen nopeasti merkittäviin tapahtumiin ja alueelliseen dynamiikkaan sekä torjuakseen aktiivisesti alueen sisäistä sekä alueen ulkopuolisilta toimijoilta peräisin olevaa disinformaatiota, manipuloivaa viestintää ja vihapuhetta.
55. EU toteaa, että alueen kanssa tarvitaan korkean tason yhteistyötä, ja tukeakseen tämän strategian täytäntöönpanoa EU pyrkii palauttamaan Afrikan suurten järvien alueelle nimitetyn Euroopan unionin erityisedustajan tehtävän. Neuvosto pyytää korkeaa edustajaa tekemään asiaa koskevan ehdotuksen.
56. Neuvosto pyytää Euroopan ulkosuhdehallintoa ja komission yksiköitä varmistamaan, että EU:n kehitysyhteistyön ohjelmasuunnittelua ja täytäntöönpanoa mukautetaan tämän strategian sekä viimeaikaisen kehityksen ja saatujen kokemusten mukaisesti.
57. Neuvosto tarkastelee säännöllisesti tämän strategian täytäntöönpanon edistymistä ja pyytää korkeaa edustajaa ja komissiota esittämään konkreettisia yksityiskohtaisia sääntöjä strategian toteuttamiseksi, seuraamiseksi ja arvioimiseksi.